

2. วิถีชีวิตของวัยรุ่นในชนบทอีสาน

จากสภาพสังคมของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้วิถีชีวิตของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไปด้วย ในส่วนนี้ได้นำเสนอถึง ทัศนคติของครอบครัวและชุมชนที่มีต่อวัยรุ่น สภาพการดำรงชีวิตของวัยรุ่นเกี่ยวกับการคบเพื่อน การรวมกลุ่ม การใช้เวลาว่าง การรับความทันสมัยด้านต่างๆ ได้แก่ การแต่งกาย ความสามารถด้านสารสนเทศ พฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องเพศ ยาเสพติด และการกระทำรุนแรง

ในทัศนคติของคนในชุมชนแล้วมองวัยรุ่นในชุมชนในหลายมิติ คนในชุมชนส่วนใหญ่มองว่าวัยรุ่นคือคนหนุ่มสาว ที่สิ้นสุดภาวะการเป็นเด็กแล้ว แต่ก็ยังไม่ใช่ว่าผู้ที่มีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ ดังนั้นวัยรุ่นจึงมักถูกมองว่า ยังมีความรับผิดชอบต่อการทำงานทั้งของครอบครัวและชุมชนน้อย ทำให้ผู้นำบางส่วนโดยเฉพาะชุมชนใกล้เคียง ไม่ค่อยมอบหมายงานของส่วนรวมให้กับวัยรุ่นได้ทำ ด้วยไม่มั่นใจว่าวัยรุ่นจะสามารถดำเนินการได้ ส่วนครอบครัวมีทัศนคติต่อวัยรุ่นแตกต่างกัน พ่อแม่บางส่วนพยายามมอบหมายงานให้วัยรุ่นได้ทำงานเลี้ยงชีพตนเอง ซึ่งมักเป็นวัยรุ่นที่ไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว แต่พ่อแม่ก็เห็นว่าการทำงานที่วัยรุ่นติดเพื่อน เชื้อพึ่งเพื่อน ทำให้ความรับผิดชอบต่อการทำงานก็มีน้อย ทำให้เป็นอุปสรรคที่จะทำงานเลี้ยงชีพและเลี้ยงดูครอบครัว พ่อแม่หลายคนให้ความเห็นว่า การให้วัยรุ่นออกไปทำงานต่างถิ่น พฤติกรรมที่ไม่เอาภาระงานจะลดลง เพราะต้องทำตัวดี จึงจะทำงานกับคนอื่นได้ ซึ่งต่างจากอยู่ที่บ้าน วัยรุ่นเห็นว่ามีพ่อแม่คอยดูแล มักจะไม่มีมารับผิดชอบต่ออะไร ความคิดของพ่อแม่ส่วนนี้ จึงพยายามผลักดันให้ลูกไปทำงานต่างถิ่น

การช่วยเหลืองานในไร่นาของพ่อแม่ นับว่าเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง วัยรุ่นที่เรียนหนังสือ เกือบทั้งหมด ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมในไร่นาของพ่อแม่ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะพ่อแม่ไม่ต้องการให้มีส่วนร่วม พ่อแม่ของวัยรุ่นกลุ่มนี้ต้องการให้ลูกให้ความสำคัญกับการเรียนหนังสือเพื่อจะได้ไปสู่การศึกษาระดับสูง ด้วยเชื่อว่า การประสบความสำเร็จทางการศึกษา จะนำมาซึ่งสถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้นกว่าเดิม และที่สำคัญพ่อแม่ก็เห็นว่าลูกวัยรุ่นยุคนี้ ต่างกับยุคตนเองโดยสิ้นเชิง ไม่สามารถจะทำงานได้เหมือนกับยุคที่ตนเองเป็นวัยรุ่น ขณะที่พ่อแม่ที่มีลูกวัยรุ่นและไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว เห็นว่าลูกวัยรุ่นจะช่วยงานในไร่นาเท่าที่พ่อแม่ขอ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการที่จะสร้างหลักฐานด้วยอาชีพด้านการเกษตร

วัยรุ่นที่เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่บอกว่า เมื่อเรียนจบภาคบังคับแล้ว ส่วนหนึ่งจะไม่เรียนต่อเพราะอยากออกไปทำงานกับพ่อแม่ และเห็นว่าตนเองมีความสามารถด้านการเรียนต่ำอาจไม่ประสบความสำเร็จ โดยอ้างถึงเหตุการณ์ในชุมชนที่คนเรียนจบระดับปริญญาตรี แต่ก็ต้องมาอยู่บ้านเลี้ยงลูก เพราะไม่มีงานทำ ในกลุ่มคนที่เรียนต่อก็มีความหลากหลายของการเลือกที่เรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยในการสนับสนุนของครอบครัวและสติปัญญาความสามารถของตัวเอง ทั้งชุมชนที่อยู่ใกล้เมืองและไกลเมืองไม่แตกต่างกัน สามารถวิเคราะห์วัยรุ่นเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มแรก วัยรุ่นกลุ่มนี้เป็นคนที่มีโอกาสได้เรียนต่อ และกำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มักเป็นคนที่ย้ายอยู่ในชุมชนใกล้เคียง มากกว่าชุมชนไกลเมือง กลุ่มนี้มักจะเป็นคนที่เรียนเก่งสติปัญญาดี มีใจรักเรียน เห็นคุณค่าของการศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครองมักมีอาชีพหลักที่มีรายได้ประจำหรือมีช่องทางที่สามารถหารายได้มาสนับสนุนการเรียนลูกได้

ครอบครัวลักษณะแบบนี้ไม่ค่อยมีเวลาอยู่ร่วมกันระหว่างพ่อแม่ลูกมากนัก หากพ่อแม่มีสถานภาพทางสังคมดี เช่น ข้าราชการ พ่อค้าแม่ค้า พ่อแม่ออกไปทำงานต่างถิ่น เพื่อรับจ้างขายแรงงานนิยมส่งลูกไปเรียนเพราะตัวเองลำบากจึงไม่อยากให้ลูกต้องลำบากเหมือนตัวเอง มักตามใจลูก มีความคาดหวังกับลูกสูง พ่อแม่คาดหวังให้ลูกเรียนให้สำเร็จถึงระดับปริญญาตรี นิยมส่งลูกไปเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในเมือง ซึ่งทำให้วัยรุ่นได้ใช้ชีวิตอย่างอิสระ หากเป็นคนที่ตั้งใจเรียน จะสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ แต่หากลูกไม่ตั้งใจก็จะเข้าสู่วงจรของความเป็นเด็กเที่ยวใช้จ่ายฟุ่มเฟือยตามกลุ่มเพื่อนเพราะมีชีวิตที่อิสระจากพ่อแม่

คนในชุมชนมักนิยมชมชอบ และให้คุณค่ากับวัยรุ่นกลุ่มนี้ เพราะมีค่านิยมที่ต้องการให้คนรุ่นใหม่ได้รับการศึกษาสูงๆ พ่อแม่คาดหวังสูง แต่วัยรุ่นกลุ่มนี้มักไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เพราะว่ามีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ที่ทั้งต้องเรียนและทำกิจกรรมของโรงเรียนด้วยประกอบกับเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในเมือง ทำให้ไม่ค่อยคบกับเพื่อนหรือคนในชุมชน ขณะเดียวกันวัยรุ่นกลุ่มนี้ก็รับรู้ตัวเองไม่มีความสัมพันธ์กับชุมชนมากนัก เพราะไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมไปกับกิจกรรมของชุมชน

การคบเพื่อน หากเป็นคนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน จะจับกลุ่มกันเฉพาะกลุ่มที่อยู่โรงเรียนเดียวกัน เพราะมีความคุ้นเคยกัน อยู่ในสิ่งแวดล้อมและการปลูกฝังทางสังคมที่ใกล้เคียงกัน สำหรับการคบเพื่อนต่างเพศ ของวัยรุ่นกลุ่มนี้ มักแสดงออกอย่างเปิดเผย เช่น การนั่งซ้อนมอเตอร์ไซด์ ไปไหนมาไหนด้วยกันอย่างเปิดเผย คนในชุมชนมักจะยอมรับไม่ได้ และมีท่าทีต่อต้าน ตำหนิ เพราะคิดว่าเป็นเรื่องไม่เหมาะสม และมักจะติตรวว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งแล้ว ในความรู้สึกของวัยรุ่นด้วยกันบางคนก็ยอมรับกับพฤติกรรมดังกล่าวไม่ได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้ใหญ่ในชุมชนจะยอมรับกับพฤติกรรมดังกล่าวไม่ได้ แต่ก็ไม่ได้ทำอะไรที่จะเป็นการห้ามปรามเพราะคิดว่าอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง คนที่เป็นญาติและพ่อแม่ ควรจะเรียกผู้หญิงมาตักเตือน ในกรณีเดียวกันนี้ สังคมมองฝ่ายชายเป็นเรื่องปกติ ไม่ได้ตำหนิเหมือนกับที่มองฝ่ายหญิง พ่อฝ่ายชายบอกว่า “หากลูกชายไปทำลูกสาวบ้านไหนท้องก็จะจัดงานแต่งงานให้” พ่อแม่ของวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ทั้งดื่มเหล้า เจ้าชู้ มีสาวๆ ที่คบหลายคน บางคนก็มีเพศสัมพันธ์ด้วย มักหาทางออกให้ลูกโดยการให้ลูกชายแต่งงานกับคนที่ลูกเลือกสักคน เพราะคิดว่าเมื่อลูกแต่งงานมีครอบครัว มีลูกและไม่ต้องเรียนหนังสือแล้ว ก็คงจะเลิกพฤติกรรมแบบเก่าไปเอง

การแต่งกาย วัยรุ่นในชุมชน ทั้งไกลเมืองและใกล้เมือง เมื่ออยู่ที่บ้านมักแต่งตัว ตามสบาย นิยมใส่กางเกง กับเสื้อ แบบต่างๆ ตามสมัยนิยม เวลาที่ไปเรียน แต่งเครื่องแบบตามระเบียบของโรงเรียน ซึ่งทาง

โรงเรียนจะตรวจความเรียบร้อย ที่ประตูหน้าโรงเรียนทุกวัน และเมื่อต้องเข้าไปทำธุระในเมืองจะแต่งตัวสวยงาม ตามสมัยนิยม โดยภาพรวมแล้วไม่แตกต่างกันเลยทั้งวัยรุ่นในเมือง หรือชนบท เพราะได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนเช่นกัน

กลุ่มที่สอง ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นที่มีโอกาสในการเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปทางด้านสายอาชีพ กลุ่มนี้มีจำนวนมากว่าคนที่เรียนเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยในกลุ่มที่ 1 เพราะว่า การเรียนทางด้านนี้จบเร็วสามารถไปประกอบอาชีพได้เร็ว และสามารถเข้าสู่อะไรก็ได้เร็วกว่า มีเวลาเรียนที่มีอิสระมากกว่า แต่คนที่เรียนทางด้านนี้ มักถูกสังคมมองเป็นคนที่เสี่ยงต่อเรื่องเพศวิถี ยาเสพติด และความรุนแรงในวัยรุ่น เพราะมีความอิสระมาก ประกอบการรับรู้เรื่องราวของวัยรุ่นกลุ่มนี้จากภาพลักษณ์ที่สื่อนำเสนอ ในการศึกษาพบว่า กลุ่มวัยรุ่นกลุ่มนี้บางส่วนเรียนและทำงานไปพร้อมๆกัน เนื่องจากสามารถที่จะบริหารเวลาเรียนกับเวลาทำงานได้บ้าง กลุ่มนี้จึงค่อนข้างมีความเป็นผู้ใหญ่ เป็นคนขยัน ในสายตาของผู้ใหญ่ในชุมชน กลุ่มนี้เป็นทั้งคนที่เข้าไปเรียนในเมืองแล้วไปกลับ กับคนที่ไปอาศัยอยู่ที่หอพัก เมื่ออยู่ในชุมชนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่สามารถมีบทบาทในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชนได้มาก กว่ากลุ่มวัยรุ่นกลุ่มอื่น

กลุ่มที่สาม ได้แก่กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงาน ในจำนวนผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ มีร้อยละ 12.5 และร้อยละ 25.0 จากชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียงตามลำดับ (ตารางที่ 2) กลุ่มวัยรุ่นกลุ่มนี้มักสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว เนื่องจากอยู่ในระหว่างว่างงาน หรือกำลังค้นหาตัวเอง กลุ่มนี้มักถูกเฝ้ามองจากผู้คนในชุมชนผ่านการให้คุณค่าว่า เป็นผู้ที่ไม่ค่อยมีความสามารถ เป็นพวกที่ก่อให้เกิดปัญหาในสังคม ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว พวกเขามีความสามารถเฉพาะตนที่ซ่อนอยู่ภายใน แต่เมื่อผู้ใหญ่มองความสามารถของวัยรุ่นบนความสามารถทางการศึกษาเท่านั้น จึงทำให้วัยรุ่นกลุ่มนี้ถูกมองและลดทอนคุณค่า ทักษะแบบนี้เกิดกับชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงมากกว่าชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนใกล้เคียง ยังมีค่านิยมเรื่องการศึกษาแบบดั้งเดิมที่ยอมรับบุคคลจากความสามารถทางการศึกษา และเชื่อว่าการศึกษานำไปสู่การเลื่อนสถานภาพทางสังคมของบุคคล(Social Mobility) กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชนกับวัยรุ่นกลุ่มนี้มีความต่างกัน ระหว่างชุมชนใกล้เคียงกับชุมชนใกล้เคียง ทั้งนี้เพราะว่าผู้นำที่ชุมชนใกล้เคียงมีทัศนคติที่ไม่เชื่อมั่นในวัยรุ่น และไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ดังนั้น สิ่งที่ผู้นำทำกับวัยรุ่นกลุ่มนี้ คือ การดูแลที่มุ่งเน้นไปทางด้านการควบคุมการว่ากล่าวทั้งที่ยังไม่มีพฤติกรรมเสียหาย ส่วนผู้นำของชุมชนใกล้เคียงให้ความสำคัญกับวัยรุ่นกลุ่มนี้ โดยการให้เข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนคือ การให้วัยรุ่นกลุ่มนี้เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมต่างในชุมชน ซึ่งพบว่า สามารถทำได้ดีเพราะว่า กลุ่มนี้เป็นคนที่มีเวลาว่างมาก สามารถที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ภายใต้การให้คำปรึกษาของผู้นำชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

วัยรุ่นกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มักออกมาทำงานหารายได้เอง เช่น เป็นช่างซ่อมมอเตอร์ไซด์ ในร้านเล็ก ที่ตัวเองเปิดกิจการขึ้นมา ทำงานภาคเกษตรกรรม รับจ้างเล็กๆ น้อยๆ เมื่อมีโอกาส

การใช้เวลาว่างของวัยรุ่น วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ทั้งในชุมชนที่ใกล้เมืองและไกลเมือง ได้ใช้เวลาไม่แตกต่างกันนัก โดยในวันที่ต้องไปเรียนทุกคนจะตื่นแต่เช้า เพื่อไปโรงเรียนให้ทัน หลังเลิกเรียนวัยรุ่นชายเกือบทุกคน มักรวมตัวกันเพื่อเล่นกีฬา แต่วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่จะอยู่บ้าน ทำงานบ้าน ช่วยพ่อแม่เตรียมอาหารเย็น และทำการบ้าน มีน้อยคนที่ออกไปเที่ยวเตร่ และเล่นกีฬา นอกบ้าน และคนที่ออกไปมักจะถูกมองว่า มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การใช้เวลาว่างในวันหยุด ส่วนใหญ่นิยมดูทีวี จับกลุ่มรับประทานส้มตำ และนอนกลางวัน การออกไปช่วยงานในภาคเกษตรกรรม ไม่ค่อยได้รับความคาดหวังจากพ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะให้ความสำคัญกับการศึกษามากกว่า

พฤติกรรมการบริโภคของวัยรุ่นอีสานในยุคโลกาภิวัตน์ ค่านิยมในการบริโภคสินค้าประเภทต่างๆ ของวัยรุ่นในชนบท ไม่ค่อยจะแตกต่างจากสังคมเมือง เพราะว่า สามารถที่จะเข้าถึงสินค้าได้เท่าๆ กัน เช่น ความนิยมการใช้โลชั่น หรือ ครีมบำรุงผิว เพื่อให้ดูผิวขาว การใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อให้ร่างกายมีความหอม การไม่นิยมอาหารเช้าเพื่อให้ร่างกายผอม การใช้ยาลดความอ้วน การแต่งตัวตามแฟชั่น โทรศัพท์มือถือมีใช้เกือบทุกคน การแลกเปลี่ยนโทรศัพท์เป็นกิจกรรมที่ต้องทำให้ได้เมื่อมีการพบคนที่พึงพอใจ รถจักรยานยนต์พาหนะคู่ใจที่วัยรุ่นทุกคนต้องมี วัยรุ่นชายบอกว่า “มีมอเตอร์ไซด์แล้วต้องมีสาวนั่งซ้อนด้วยถึงจะมีความภูมิใจ” โดยนัยยะแล้ว การอุปโภคและบริโภคสินค้าของวัยรุ่นนั้น มิได้มีความหมายแต่เพียงการบริโภคประโยชน์โดยตรงของสินค้านั้น แต่เป็นการให้ความสำคัญกับนัยยะของการบริโภคนั้นด้วย

มุมมองของคนในชุมชนที่มีต่อวัยรุ่น โดยทัศนคติของคนทั่วไปยังมองว่า วัยรุ่นยังเป็นเด็ก เป็นวัยที่ต้องเรียนหนังสือ เรื่องการบ้านการเมืองท้องถิ่นเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ ดังนั้น เมื่อมีการกระจายอำนาจและงบประมาณลงสู่องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างรวดเร็วโดยที่ยังไม่ได้มีการให้ข้อมูลอย่างทั่วถึงแก่สมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นจึงยังเข้าไม่ถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเพื่อนำงบประมาณมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของวัยรุ่นด้วยตนเอง เท่าที่ผ่านมางบประมาณที่ใช้ในกิจกรรมของวัยรุ่น จะเป็นในส่วนของการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาประจำตำบล ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดต่อเนื่องทุกปี วัยรุ่นบอกว่า “อบต. ไม่ได้ให้เราไปคุย หรือเรียกประชุมว่า ต้องการทำอะไร แต่เขาจะเขียนในแผนเลยว่ากิจกรรมวัยรุ่นคือแข่งกีฬาประจำปี พร้อมระบุงบประมาณ จากนั้นมาบังคับให้เราทำ พอมีกิจกรรมที่เราต้องการทำ พวกเราคิดเอง และไปขอขบมักจะถูกปฏิเสธ ว่างบหมดแล้ว”

ภาพของสังคมภาคอีสานในวันนี้เป็นภาพสะท้อนถึงผลของการพัฒนา เพื่อความกินดีอยู่ดีของชาวบ้านที่ได้มีการริเริ่มดำเนินการมากกว่า 30 ปี โดยมีทิศทางการพัฒนาที่เริ่มจากการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ถนน ประปา โทรศัพท์ แหล่งน้ำ โรงงานอุตสาหกรรมใกล้บ้าน เป็นต้น กระทั่ง

ปัจจุบันนี้ สังคมอีสานได้มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคที่เทคโนโลยีสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่สามารถที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะข่าวสารที่กระตุ้นให้เกิดการบริโภคในทุกรูปแบบและผู้คนทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตัวเองเข้าถึงการบริโภคนั้น ภายใต้วาทกรรมและการให้คุณค่าว่า เป็นผู้ที่มีความทันสมัย เป็นผู้ที่มีความมั่งคั่งและมีผู้คนให้ความนับหน้าถือตามาก พัฒนาแล้ว วิถีแบบชนบทที่พึ่งพาตัวเองค่อยๆหายไป วิถีชีวิตต้องพึ่งพิงการจับจ่ายซื้อจากตลาดและร้านค้าเป็นส่วนใหญ่

จะเห็นได้ว่า สภาพบริบทของชุมชนทั้งชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียง มีความคล้ายคลึงกันทั้งในวิถีชีวิตของคนในชุมชน เปลี่ยนไปสู่การดำรงชีพตามกระแสทุนนิยมที่ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งแสดงออกทั้งในด้านการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น การพึ่งระบบตลาดจากภายนอกมากขึ้น การแสวงหาและบริโภคสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติลดลงท่ามกลางการลดลงของสภาพทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชนลดลง ความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่ลูกลดลง สภาพวิถีชีวิตของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคม ความทันสมัย ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบสื่อ การรับเอาค่านิยมความทันสมัยต่างๆ มาใช้ พฤติกรรมที่แสดงออกหลายอย่างก่อให้เกิดความไม่มั่นคงในชีวิตของวัยรุ่นเอง ประกอบกับค่านิยมของสังคมแบบดั้งเดิมที่ยังคงอยู่ ทำให้เกิดแรงกดดันต่อการปฏิบัติตัวของวัยรุ่น

คุณลักษณะทั่วไปของวัยรุ่นกลุ่มเป้าหมาย

สภาพการดำรงชีวิตของวัยรุ่นดังกล่าว ได้รับการยืนยันจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณ ที่ได้จากการศึกษาวัยรุ่นที่ร่วมกิจกรรมในเวทีนำเสนอผลการศึกษาข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 โดยคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคือ วัยรุ่นทั้งในชุมชนใกล้เคียง และชุมชนใกล้เคียง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.7 และ 54.5 ตามลำดับ ด้านอายุพบว่าวัยรุ่นอายุเฉลี่ย 16.13 ปี โดยที่ชุมชนใกล้เคียงวัยรุ่นส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.0 และชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่อายุ 15-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.8 ในด้านสภาพครอบครัวเกี่ยวกับจำนวนพี่น้องของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 49.1 ชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 44.20 โดยวัยรุ่นมีค่าเฉลี่ยจำนวนพี่น้องเท่ากับ 2.30 ส่วนใหญ่มีจำนวนพี่น้องรวมทั้งตนเองด้วย 2 คน ในชุมชนใกล้เคียง คิดเป็นร้อยละ 54.7 และชุมชนใกล้เคียง คิดเป็นร้อยละ 53.7 สำหรับสถานภาพทางการศึกษา พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียงกำลังเรียนหรือศึกษาอยู่ คิดเป็นร้อยละ 88.2 และ 72.5 ตามลำดับ โดยส่วนน้อยที่จบการศึกษาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 11.8 และ 27.5 ตามลำดับ โดยวัยรุ่นที่จบการศึกษาแล้วนั้น พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 โดยที่วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียง

เมืองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 54.5 ส่วนวัยรุ่นที่กำลังเรียน/ศึกษาพบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงเมืองส่วนใหญ่ กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 27.6 วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงเมืองส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 22.2 ซึ่งโดยส่วนใหญ่วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียงเมืองมีลักษณะสถานศึกษาในปัจจุบันเป็นโรงเรียนสหศึกษา คิดเป็นร้อยละ 79.5 และ 83.9 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามคุณลักษณะทั่วไปกับเขตพื้นที่

คุณลักษณะทั่วไป	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
เพศ			
ชาย	33.3	45.5	38.8
หญิง	66.7	54.5	61.2
รวม	100.0 (54)	100.0 (44)	100.0 (98)
ระดับอายุ			
ต่ำกว่า 15 ปี	63.0	32.6	49.5
อายุ 15-19 ปี	27.8	48.8	37.1
อายุ 20-24 ปี	7.4	16.3	11.3
อายุ 25 ปี	1.9	2.3	2.1
รวม	100.0 (54)	100.0 (43)	100.0 (97)
ค่าเฉลี่ย	15.48	16.95	16.13
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.68	2.90	2.86
ค่าต่ำสุด	12	12	12
ค่าสูงสุด	25	25	25

ตารางที่ 1 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามคุณลักษณะทั่วไปกับเขตพื้นที่ (ต่อ)

คุณลักษณะทั่วไป	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
เป็นบุตรคนที่			
1	49.1	39.5	44.8
2	34.0	44.2	38.5
3	13.2	14.0	13.5
4	3.8	2.3	3.1
รวม	100.0 (53)	100.0 (43)	100.0 (96)
ค่าเฉลี่ย	1.71	1.79	1.75
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.86	0.77	0.80
ค่าต่ำสุด	1.0	1.0	1.0
ค่าสูงสุด	4.0	4.0	4.0
จำนวนพี่น้องทั้งหมด			
1 คน	17.0	2.4	10.6
2 คน	54.7	53.7	54.3
3 คน	20.8	41.5	29.8
4 คนขึ้นไป	7.6	2.4	5.4
รวม	100.0 (53)	100.0 (41)	100.0 (94)
ค่าเฉลี่ย	2.20	2.43	2.30
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.86	0.59	0.76
ค่าต่ำสุด	1.0	1.0	1.0
ค่าสูงสุด	5.0	4.0	5.0
สถานภาพทางการศึกษา			
จบการศึกษาแล้ว	11.8	27.5	18.7
กำลังเรียน/ศึกษา	88.2	72.5	81.3
รวม	100.0 (51)	100.0 (40)	100.0 (91)
ระดับการศึกษา			
จบการศึกษาแล้ว			
ประถมศึกษาปีที่ 6	-	18.2	11.8
มัธยมศึกษาปีที่ 3	50.0	54.5	52.9
มัธยมศึกษาปีที่ 6	50.0	9.1	23.5
ปวช.	-	18.2	11.8
รวม	100.0 (6)	100.0 (11)	100.0 (17)

ตารางที่ 1 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามคุณลักษณะทั่วไปกับเขตพื้นที่ (ต่อ)

คุณลักษณะทั่วไป	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
ระดับชั้นที่กำลังเรียนอยู่			
มัธยมศึกษาปีที่ 1	15.6	3.4	10.8
มัธยมศึกษาปีที่ 2	13.3	6.9	10.8
มัธยมศึกษาปีที่ 3	22.2	10.3	17.6
มัธยมศึกษาปีที่ 4	17.8	20.7	18.9
มัธยมศึกษาปีที่ 5	6.7	13.8	9.5
มัธยมศึกษาปีที่ 6	6.7	10.3	8.1
ปวช.	13.3	27.6	18.9
ปวส.	4.4	6.9	5.4
รวม	100.0 (45)	100.0 (29)	100.0 (74)
ลักษณะสถานศึกษาในปัจจุบัน			
เป็นโรงเรียนสหศึกษา	79.5	83.9	81.3
วิทยาลัย/มหาวิทยาลัย	20.5	16.1	18.7
รวม	100.0 (44)	100.0 (31)	100.0 (75)

ลักษณะครอบครัวของวัยรุ่น

ผลการวิเคราะห์ลักษณะครอบครัวของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองและชุมชนไกลเมือง ส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันเฉพาะ พ่อ แม่ ลูก ซึ่งเป็นลักษณะของครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 43.2 และ 38.9 ตามลำดับ ข้อมูลดังกล่าวนี้สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวในชนบทของอีสานได้อย่างชัดเจนว่ามีสภาพเป็นครอบครัวเดี่ยวทั้งที่เป็นชุมชนไกลเมือง รองลงมาวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองอยู่ด้วยกันทั้ง พ่อ แม่ ลูก และตา ยาย คิดเป็นร้อยละ 22.2 และวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองอยู่ด้วยกันทั้ง พ่อ แม่ ลูก และญาติ รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 18.2 ดังตารางที่ 2 ซึ่งเป็นลักษณะของครอบครัวขยาย หนึ่งในที่น่าสังเกตว่า วัยรุ่นต้องอยู่อาศัยกับบุคคลที่ไม่ใช่พ่อแม่ของตนมีสัดส่วนค่อนข้างสูงในชุมชนไกลเมือง ทั้งนี้ก็เนื่องจากพ่อแม่ของวัยรุ่นต้องออกไปทำงานต่างถิ่น

ตารางที่ 2 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามลักษณะของครอบครัวกับเขตพื้นที่

องค์ประกอบของครอบครัว	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
อยู่ด้วยกันเฉพาะ พ่อ แม่ ลูก	38.9	43.2	40.8
อยู่ด้วยกันเฉพาะ พ่อหรือแม่ และลูก	7.4	13.6	10.2
อยู่ด้วยกันทั้ง พ่อ แม่ ลูก และปู่ ย่า	5.6	4.5	5.1
อยู่ด้วยกันทั้ง พ่อ แม่ ลูก และตา ยาย	22.2	15.9	19.4
อยู่ด้วยกันทั้ง พ่อ แม่ ลูก และญาติ	9.3	18.2	13.3
อยู่ด้วยกัน แม่ ลูก ยาย	1.9	0.0	1.0
อยู่ด้วยกัน น้ำ ตา ยาย หลาน	1.9	0.0	1.0
อยู่ด้วยกันเฉพาะปู่และย่า หรือตาและยาย หลาน	5.6	0.0	3.1
อยู่กับญาติ	5.6	0.0	3.1
อยู่ด้วยกันเฉพาะ พ่อหรือแม่ ลูก และ ยายหรือย่า	1.9	2.3	2.0
อยู่ด้วยกัน ลูก แม่ ตา ยาย และญาติ	0.0	2.3	1.0
รวม	100.0 (54)	100.0 (44)	100.0 (98)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดาของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นชุมชนไกลเมืองและชุมชนใกล้เมืองส่วนใหญ่ทั้งบิดามารดายังมีชีวิตอยู่ คิดเป็นร้อยละ 87.0 และ 84.1 โดยทั้งวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองและชุมชนไกลเมืองส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 79.5 และ 73.6 ตามลำดับ อนึ่งแม้ว่าจะพบว่าส่วนใหญ่บิดามารดา ยังมีชีวิต แต่ก็เห็นอีกมุมหนึ่งว่า วัยรุ่นกว่าร้อยละ 12 ที่มีบิดาหรือมารดาเสียชีวิตแล้ว ซึ่งหมายถึงว่า วัยรุ่นมีสภาพครอบครัวโดยพื้นฐานไม่สมบูรณ์ที่จะมีตัวแบบพฤติกรรมจากพ่อหรือแม่ สำหรับการอาศัยอยู่ในปัจจุบัน พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองและชุมชนไกลเมืองส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 72.7 และ 64.8 ตามลำดับ รองลงมาวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองอยู่กับญาติ คิดเป็นร้อยละ 22.2 และวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองอยู่กับบิดาหรือมารดา คิดเป็นร้อยละ 18.2

ด้านอาชีพของบิดา มารดา พบว่า วัยรุ่นชุมชนไกลเมืองและชุมชนใกล้เมืองส่วนใหญ่ บิดามีอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 54.2 และ 45.9 ตามลำดับ โดยที่มารดาส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 65.2 และ 37.8 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3 หากพิจารณาจากการประกอบอาชีพของบิดามารดาของวัยรุ่นแล้ว ยังคงมีสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมาจากฐานการเกษตร ซึ่งย่อมมีข้อจำกัดในเรื่องรายได้ ดังนั้นการที่วัยรุ่นดำรงชีพด้วยการบริโภคสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ หรือ สิ่งทันสมัยที่พ่อแม่ยอมยอมนำมาให้ครอบครัวพ่อแม่รู้สึกหนักใจกับพฤติกรรมดังกล่าว

ตารางที่ 3 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามข้อมูลคุณลักษณะของบิดามารดาและการอาศัยอยู่ในปัจจุบันกับเขตพื้นที่

คุณลักษณะ	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
การมีชีวิตร่วมของบิดามารดา			
ทั้งบิดามารดายังมีชีวิตร่วม	87.0	84.1	85.7
บิดาถึงแก่กรรมแล้ว	7.4	15.9	11.2
มารดาถึงแก่กรรมแล้ว	5.6	0.0	3.1
รวม	100.0 (54)	100.0 (44)	100.0 (98)
สถานภาพการสมรสของบิดามารดา			
ยังอยู่ด้วยกัน	73.6	79.5	76.3
หย่า/แยกทางกัน	11.3	4.5	8.2
ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	1.9	2.3	2.1
พ่อหรือแม่เป็นหม้าย	13.2	13.6	13.4
รวม	100.0 (53)	100.0 (44)	100.0 (97)
การอาศัยอยู่ในปัจจุบัน			
อยู่กับบิดามารดา	64.8	72.7	68.4
อยู่กับบิดาหรือมารดา	9.3	18.2	13.3
อยู่กับญาติ	22.2	2.3	13.3
อยู่กับพี่น้องครอบครัวเดียวกัน	1.9	4.5	3.1
อยู่โดยลำพังคนเดียว	1.9	2.3	2.0
รวม	100.0 (54)	100.0 (44)	100.0 (98)
อาชีพของบิดา			
เกษตรกรรม	54.2	45.9	50.6
รับจ้างทั่วไป	20.8	43.2	30.6
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8.3	5.4	7.1
ค้าขายเล็กๆ น้อยๆ	14.6	0.0	8.2
ทำธุรกิจส่วนตัว	0.0	5.4	2.4
ไม่ได้ทำงาน	2.1	0.0	1.2
รวม	100.0 (48)	100.0 (37)	100.0 (85)

ตารางที่ 3 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามข้อมูลคุณลักษณะของบิดามารดาและการอาศัยอยู่ในปัจจุบันกับเขตพื้นที่ (ต่อ)

คุณลักษณะ	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
อาชีพของมารดา			
เกษตรกรรม	65.2	37.8	53.0
รับจ้างทั่วไป	17.4	24.3	20.5
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.0	13.5	6.0
ค้าขายเล็กๆ น้อยๆ	13.0	2.7	8.4
ทำธุรกิจส่วนตัว	2.2	8.1	4.8
แม่บ้าน	2.2	10.8	6.0
รับจ้างขับรถ	0.0	2.7	1.2
รวม	100.0 (46)	100.0 (37)	100.0 (83)

ความคาดหวังของวัยรุ่นต่อบิดามารดา

ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของวัยรุ่นต่อบิดามารดา พบว่า วัยรุ่นชุมชนไกลเมืองและชุมชนใกล้เมืองส่วนใหญ่คาดหวังว่าบิดามารดาจะให้ความรักเอาใจใส่ครอบครัว ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 60.4 และ 75.0 ตามลำดับ รองลงมาวัยรุ่นชุมชนไกลเมืองคาดหวังว่าบิดามารดาจะไว้ใจในการกระทำในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 46.2 และวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองคาดหวังว่าบิดามารดาจะให้โอกาสและให้อิสระกับลูกในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 53.5 เป็นที่น่าสังเกตว่าวัยรุ่นในชุมชนไกลเมือง สะท้อนสิ่งที่คาดหวังจากบิดามารดาในการเป็นแบบอย่างในระดับน้อย เป็นสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 63.5 ดังตารางที่ 4 ซึ่งสูงกว่าวัยรุ่นในชุมชนใกล้เมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เด็กวัยรุ่นในชุมชนไกลเมืองไม่ได้อยู่อาศัยกับพ่อแม่ และความคาดหวังของวัยรุ่นที่มีต่อบิดามารดาในเรื่องความไว้วางใจ และ ความเป็นอิสระ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นบุคลิกของวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นมีความคาดหวังในระดับมากเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าประเด็นอื่นๆ

ความเป็นอิสระของวัยรุ่น

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพความเป็นอิสระของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นชุมชนไกลเมืองส่วนใหญ่ บิดามารดาให้อิสระในการเลือกคบเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาคือบิดามารดามักไม่อนุญาตเมื่อขอไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนต่างเพศ และรู้สึกว่าการนัดเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศของท่านทุกครั้งมักอยู่ในสายตาของบิดามารดาเสมอ คิดเป็นร้อยละ 74.5 และ 71.7 ตามลำดับ ในขณะที่วัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองส่วนใหญ่บิดามารดาให้อิสระในการเลือกคบเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 93.2 รองลงมาคือวัยรุ่นรับรู้ว่าบิดามารดาเห็นด้วยที่ว่าตนสามารถมีแฟน/คู่รักได้หากไม่ทำให้เกิดความเสียหายหรือมีผลเสียต่อการเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.0 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามความคาดหวังต่อบิดามารดากับเขตพื้นที่

ความคาดหวังต่อบิดามารดา	เขตพื้นที่										รวม				
	ไกลเมือง					ใกล้เมือง									
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	รวม
1.คาดหวังว่าบิดามารดาจะรับฟังเหตุผล	5.7	58.5	35.8	100.0	(53)	4.5	59.1	36.4	100.0	(44)	5.2	58.8	36.1	100.0	(97)
2.คาดหวังว่าบิดามารดาจะให้ข้อกัฏกับการกระทำ	5.8	63.5	30.8	100.0	(53)	2.3	68.2	29.5	100.0	(44)	4.2	65.6	30.2	100.0	(97)
3.คาดหวังว่าบิดามารดาจะไว้ใจในการกระทำ	5.8	48.1	46.2	100.0	(53)	4.5	50.0	45.5	100.0	(44)	5.2	49.0	45.8	100.0	(97)
4.คาดหวังว่าบิดามารดาจะให้ความรักเอาใจใส่ครอบครัว	1.9	37.7	60.4	100.0	(53)	0.0	25.0	75.0	100.0	(44)	1.0	32.0	67.0	100.0	(97)
5.คาดหวังว่าบิดามารดาจะมีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดี	5.8	63.5	42.1	100.0	(52)	6.8	43.2	50.0	100.0	(44)	6.3	54.2	39.6	100.0	(96)
6.คาดหวังว่าบิดามารดาจะให้โอกาสและให้อิสระกับลูก	8.4	53.8	30.8	100.0	(52)	7.0	39.5	53.5	100.0	(43)	11.6	47.4	41.1	100.0	(95)
7.คาดหวังว่าบิดามารดาจะสนับสนุนความคิดและการกระทำ	5.9	64.7	29.4	100.0	(51)	2.3	50.0	47.7	100.0	(44)	4.2	57.9	37.9	100.0	(95)

ตารางที่ 5 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามความเป็นอิสระของวัยรุ่นกับเขตพื้นที่

ความเป็นอิสระของวัยรุ่น	เขตพื้นที่						รวม		
	ไกลเมือง			ใกล้เมือง			ใช่	ไม่ใช่	รวม
	ใช่	ไม่ใช่	รวม	ใช่	ไม่ใช่	รวม			
1. บิดามารดาให้อิสระในการเลือกคบเพื่อน	77.8	22.2	100.0 (54)	93.2	6.8	100.0 (44)	84.7	15.3	100.0 (98)
2. รู้สึกว่าตนเองมีอิสระมากในการคบเพื่อนต่างเพศ	44.4	55.6	100.0 (54)	60.5	39.5	100.0 (43)	51.5	48.5	100.0 (97)
3. บิดามารดาค่อนข้างจะเข้มงวดเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ	53.7	46.3	100.0 (54)	41.9	58.1	100.0 (43)	48.5	51.5	100.0 (97)
4. ในกรณีที่มีเพื่อนต่างเพศแล้วบิดามารดาไม่ชอบ ท่านคิดว่าบิดามารดาจะปรามในการคบกัน	55.6	44.4	100.0 (54)	51.2	48.8	100.0 (43)	53.6	46.4	100.0 (97)
5. บิดามารดาจะตำหนิและว่ากล่าวเมื่อมีเพื่อนต่างเพศมาหาที่บ้าน	50.9	49.1	100.0 (53)	34.9	65.1	100.0 (43)	43.8	56.3	100.0 (96)
6. บิดามารดามักอนุญาตเมื่อขอไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนเพศเดียวกัน	40.7	59.3	100.0 (54)	53.5	46.5	100.0 (43)	46.4	53.6	100.0 (97)
7. บิดามารดามักไม่อนุญาตเมื่อขอไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนเพศต่างเพศตามลำพัง	68.5	31.5	100.0 (54)	65.1	34.9	100.0 (43)	67.0	33.0	100.0 (97)
8. ท่านรู้สึกว่าการนัดเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศของท่านทุกครั้งมักอยู่ในสายตาของบิดามารดาเสมอ	71.7	28.3	100.0 (53)	60.5	39.5	100.0 (43)	66.7	33.3	100.0 (96)
9. ท่านมีอิสระในการนัดเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศคนใดก็ได้โดยไม่มีใครมาก้าวก่าย	20.8	79.2	100.0 (53)	39.5	60.5	100.0 (43)	29.2	70.8	100.0 (96)
10. บิดามารดามักไม่อนุญาตเมื่อขอไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนเพศต่างเพศ	74.5	25.5	100.0 (51)	61.9	38.1	100.0 (42)	68.8	31.2	100.0 (93)
11. บิดามารดาเห็นว่าท่านสามารถมีแฟน/คู่รักได้ หากไม่ทำให้เกิดความเสียหายหรือมีผลเสียต่อการเรียน	68.5	31.5	100.0 (54)	81.0	19.0	100.0 (42)	74.0	26.0	100.0 (96)
12. บิดามารดาจะว่ากล่าวอย่างรุนแรงและตำหนิเมื่อทราบที่ท่านมีแฟน/คู่รัก	32.7	67.3	100.0 (52)	18.6	81.4	100.0 (43)	26.3	73.7	100.0 (95)

สภาพการทำงานของวัยรุ่น

ผลการวิเคราะห์สภาพการทำงานของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่ทั้งทำงานและเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และ 40.0 ตามลำดับ รองลงมาคือการทำงานอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 37.5 และ 35.0 ตามลำดับ โดยประเภทงานของผู้ที่ทำงานด้วย พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่ทำงานในกิจการของครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 57.1 ในขณะที่วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงทำงานช่างซ่อม ชายของหน้าร้าน และทำการค้าอิสระ คิดเป็นร้อยละ 33.3 เป็นที่น่าสังเกตว่าเฉพาะชุมชนใกล้เคียงเท่านั้นที่มีการทำงานด้านเกษตร คิดเป็นร้อยละ 14.3 สำหรับค่าตอบแทนต่อเดือน พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงที่ทำงานนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้รับค่าตอบแทน คิดเป็นร้อยละ 60.0 ในขณะที่วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงไม่ได้รับค่าตอบแทน และได้รับค่าตอบแทน 1,000 บาทต่อเดือน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามสถานภาพการทำงานกับเขตพื้นที่

คุณลักษณะ	เขตพื้นที่		รวม
	ใกล้เคียง	ใกล้เคียง	
สถานภาพการทำงาน			
ทำงานอย่างเดียว	37.5	35.0	35.7
ทำงานและเรียน	50.0	40.0	42.9
ไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงาน	12.5	25.0	21.4
รวม	100.0 (8)	100.0 (20)	100.0 (28)
ประเภทงานที่ทำ			
ช่างซ่อม	33.3	-	10.0
ทำงานโรงงาน	-	14.3	10.0
ชายของหน้าร้าน	33.3	-	10.0
ทำการค้าอิสระ	33.3	14.3	20.0
ทำงานในกิจการของครอบครัว	-	57.1	40.0
เกษตร	-	14.3	10.0
รวม	100.0 (3)	100.0 (7)	100.0 (10)
ค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานต่อเดือน			
ไม่มีค่าตอบแทน	50.0	60.0	57.1
40 บาท	-	20.0	14.3
1000 บาท	50.0	-	14.3
3000 บาท	-	20.0	14.3
รวม	100.0 (2)	100.0 (5)	100.0 (7)
ค่าเฉลี่ย	500.00	608.00	577.14
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	707.10	1137.28	1130.62
ค่าต่ำสุด	0.00	0.00	0.00
ค่าสูงสุด	1,000.00	3,000.00	3,000.00

ความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และการรับข้อมูลข่าวสาร

เนื่องจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงข้อมูลและเครื่องมือสื่อสาร นับว่าเป็นสิ่งที่วัยรุ่นให้ความสนใจ และเห็นว่ามีมีความสำคัญ ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์เป็น คิดเป็นร้อยละ 92.5 และ 79.5 ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์กับเขตพื้นที่

ความสามารถการใช้คอมพิวเตอร์	เขตพื้นที่		รวม
	ใกล้เคียง	ใกล้เคียง	
ใช้เป็น	92.5	79.5	86.6
ใช้ไม่เป็น	7.5	20.5	13.4
รวม	100.0 (53)	100.0 (44)	100.0 (97)

นอกจากนี้ยังพบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์เล่นเกม คิดเป็นร้อยละ 71.7 รองลงมาคือ การใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์งาน/ทำกราฟ คิดเป็นร้อยละ 69.8 วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์งาน/ทำกราฟ คิดเป็นร้อยละ 61.4 รองลงมาคือใช้คอมพิวเตอร์เล่นเกม คิดเป็นร้อยละ 54.5 ซึ่งนับว่าเป็นภาพที่ตรงกันข้าม เหตุที่วัยรุ่นในเมืองใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเสริมการเรียนรู้ อาจจะเนื่องมาจากสภาพการเรียนของโรงเรียนในชุมชนเมืองได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ผ่านคอมพิวเตอร์ แต่สภาพการเรียนมีการแข่งขันสูงเพราะวัยรุ่นกลุ่มนี้เข้ามาเรียนในเขตเมือง ขณะที่วัยรุ่นในชุมชนใกล้เคียงยังไม่ตื่นตัวในการเรียนรู้จากคอมพิวเตอร์มากนัก จึงมีการเล่นเกมมากกว่าการใช้เพื่อการเรียนรู้ดังตารางที่ 8 สำหรับการรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียงมีความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ ระดับบ่อยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.6 และ 93.2 ตามลำดับ รองลงมา คือ การรับข้อมูลข่าวสารจากสมาชิกในครอบครัว ระดับบ่อย คิดเป็นร้อยละ 74.5 และ 79.5 ตามลำดับ โดยที่ส่วนใหญ่ไม่เคยรับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 48.1 และ 60.5 ตามลำดับ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 8 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามทักษะ/โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ได้กับเขตพื้นที่

ทักษะ/โปรแกรม คอมพิวเตอร์ที่ สามารถใช้ได้	เขตพื้นที่						รวม		
	ไกลเมือง			ใกล้เมือง			เป็น	ไม่เป็น	รวม
	เป็น	ไม่เป็น	รวม	เป็น	ไม่เป็น	รวม			
การใช้คอมพิวเตอร์ เล่นเกม	71.7	28.3	100.0 (53)	54.5	45.5	100.0 (44)	63.9	36.1	100.0 (97)
ใช้อินเทอร์เน็ต	28.3	71.7	100.0 (53)	31.8	68.2	100.0 (44)	29.9	70.1	100.0 (97)
ใช้คอมพิวเตอร์ ส่งอีเมล	15.1	84.9	100.0 (53)	13.6	86.4	100.0 (44)	14.4	85.6	100.0 (97)
ใช้คอมพิวเตอร์ พิมพ์งาน/ทำกราฟ	69.8	30.2	100.0 (53)	61.4	38.6	100.0 (44)	66.0	34.0	100.0 (97)
ใช้คอมพิวเตอร์ เขียนแบบ	1.9	98.1	100.0 (53)	2.3	97.7	100.0 (44)	2.1	97.9	100.0 (97)

จากข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างนี้ นับว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่พบว่า วัยรุ่นส่วนหนึ่งเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่แสดงถึงความทันสมัย แต่ก็เป็นการใช้ในฐานะเป็นเครื่องมือประกอบการเรียนรู้ในชั้นเรียน โอกาสในการเข้าถึงข้อมูลที่อยู่ในรูปของสารสนเทศไม่มากนักทั้งนี้ อาจเป็นเพราะข้อจำกัดด้านอุปกรณ์ อย่างไรก็ตามสื่อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของวัยรุ่นก็คือ สื่อโทรทัศน์ เพื่อน และ สมาชิกในครอบครัว ดังนั้นหากครอบครัวและเพื่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่ในชุมชน จะสามารถถ่ายทอดข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยให้วัยรุ่นปลอดภัย มีความมั่นคงในชีวิตได้ก็น่าจะเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของวัยรุ่นกลุ่มเป้าหมายนี้ต่อไป

ตารางที่ 9 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ กับเขตพื้นที่

การรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ	เขตพื้นที่								รวม			
	ไกลเมือง				ใกล้เมือง							
	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	รวม	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	รวม	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	รวม
1.ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์	84.6	15.4	0.0	100.0 (52)	93.2	4.5	2.3	100.0 (44)	88.5	10.4	1.0	100.0 (96)
2.ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ	39.2	52.9	7.8	100.0 (51)	38.6	54.5	6.8	100.0 (44)	38.9	53.7	7.4	100.0 (95)
3.ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์	32.7	65.4	1.9	100.0 (52)	43.2	52.3	4.5	100.0 (44)	37.5	59.4	3.1	100.0 (96)
4.ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารจากอินเตอร์เน็ต	7.7	44.2	48.1	100.0 (52)	11.6	27.9	60.5	100.0 (43)	9.5	36.8	53.7	100.0 (95)
5.ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำชุมชน/อสม./อบต.	29.4	47.1	23.5	100.0 (51)	15.9	59.1	25.0	100.0 (44)	23.2	52.6	24.2	100.0 (95)
6.ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อน	74.0	24.0	2.0	100.0 (50)	63.6	29.5	6.8	100.0 (44)	69.1	26.6	4.3	100.0 (94)
7.ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารจากสมาชิกในครอบครัว	74.5	21.6	3.9	100.0 (51)	79.5	20.5	0.0	100.0 (44)	76.8	21.1	2.1	100.0 (95)